

עין משפט
נר מצוה

החובל פרק שמיני בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) (שם טו: א) (א) לקמן פה...
(ב) (שם טו: ב) (א) לקמן פה...
(ג) (שם טו: ג) (א) לקמן פה...
(ד) (שם טו: ד) (א) לקמן פה...
(ה) (שם טו: ה) (א) לקמן פה...

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מלת הדין...
(ב) וכו' ולכשתפסא נמי אטו...
(ג) רש"י ד"ה קטע וכו'...
(ד) רש"י ד"ה קטע וכו'...

גליון הש"ס

נב"א י"ב י"ב ק"א או...
רמ"א וכן לעיל דף סה...
פ"ל ושי"ן:

לעזר רש"י

דשטריריט...
(רש"י ד"ה ט"ו) המכוס:

רואין אותו בא"ו שומר קישואין. שכבר נתן לו דמי ידו או דמי רגלו שומר קישואין לא קאי ארגל דכרגלו קאמר בגמרא שנת כשומר הפתח אבל קישואין אין יכול לשמור א"י גנמי איירי כשיכר שני רגליו דומיא דסימא את עינו דאיירי כסימא שמי עיניו דאי עינו אחת עדיין הוא רחוי לכל זה שהיה רחוי בתמילה ונמוספתא (פי"ט) נמי קתי רואין אותו כאלו הוא חוגר שומר קישואין משמע דחוגר יכול לשמור ונראה דאם היה מלמד מיוקות לא נאמר כאלו הוא שומר קישואין וכשיכר רגלו אם היה עושה מעשה מתע או נוקב מרגליות לא נאמר כאלו הוא שומר הפתח דאם כן לקתה מדת הדין אלא הכא נסתם בני אלס שאין ענלי אומנות: דבי מתפח האי גברא. כלומר בתמילה כשהיה צריא: חרשו נותן לו דמי בי"ו. ע"כ לא מיירי באתו שקטע את ידו ושיכר את רגלו וסימא עינו אלא אפילו נאדם שלם דומיא דסימא עינו דלא איירי באתו שקטע ידו ושיכר רגלו דהא כשיכר רגלו אין נותן אלא כשומר הפתח שהוא פחות מטמיה הריחם ותימה דמשמע הכא דחרש לא שוי מידי מדנותן לו דמי כולו ובפ"ק דערבין (דף ג. וס"ו) מן חס"ו נידרין וערכין ואור"ח דיש לנלק בין חרש כדמי אדם לחרש כדמי שמיס ולר"י נראה דהכא נאדם שאין בר אומנות כדפי לעיל וכן משמע מדנקט לוי דוולג ואיל בשליחות הלכך כשנתחרש אין שיה כולס והתם מיירי כשי"ס לו אומנות: גרדי נוק וריפוי ושבת רב"ל חרא וחדא לא יהיב ליה. מימה כשלמא נוק ושבת דין שלל ימן שלל זה ככלל דמי כולו אלא ריפוי למה פשיטא ליה שיהיה ככלל דמי כולו יותר מנער ובושת ונראה דגרס ריפוי כדאי לער ובושת ולא (הכא) כדאי נוק ושבת אף אחתי קשה דמאי קמיבעיא ליה דלמה יפטר מריפוי ועבר ובושת דכל חלא וחדא כשניל שחרשו לבסוף ונותן לו דמי כולו מ"ש מקטע ידו שאע"פ שהוא נותן מוק שהוא דמי ידו נותן ריפוי לער ובושת ועוד אטו אם חבל חרש וכי יפטר מריפוי לער ובושת מיהו מהא דמתן לקמן (דף סו.) החובל בחרש חייב אין לדקדק דמג"ל דהתם חרש כדמי שמיס כדברי ר"ח או הוא בר אומנות ועוד דלעיל אשכחן דחייב ריפוי שלל במקום נוק ועוד תימה דפעמים מרויח כמה שחרשו לבסוף כגון שהאער והריפוי היה עולה יותר מדמי כולו ונראה לר"י דפשיטא דמשלם לער ובושת וריפוי דכל חלא וחדא ומנעי ליה כגון שקטע ידו יום ראשון ולא אמדוהו וזיוס שני שיכר רגלו ולא אמדוהו וזיוס השלישי חרשו מי אמרינן דחשיב כאלו עשה הכל כפעם אחת ואומדין הכל כחד או דלמא כיון שהחבלות היו ציה אחר זה אומדין לכל אחת ריפוי ועבר ובושת שלה כפי עולמה וז"מ שאין עולה כ"כ כשאומדין הכל כחד כמו שעולה כשאומדין כל אחת כפי עולמה: שבת הפוחתהו בדמים מהו. כגון שהכה על ידו וזממה וסופה לחזור שמלגד שנתו שכלל יום ויום עד שיתרפא נפתחו דמיו שאין בני אדם נקליין להכיר כדו אם סופה לחזור ולא יכניסו עמלן כפקק לקטוהו ככריא וסולע בשמי ידו וסנויין שלל יתרפא עוד אכל כדכר הידוע שסופו לחזור מודה אפי שאין נותן לו אלא שנת שכלל יום ויום:

לרכוס שוגג כמזיד. צ"ל שני (דף טו:): דהוה כליב ליה מידי וסליק. שהיה לו מכה כשכרו והיתה מתרפא: ואסוריה לכשריה. הפכו למראה לרעת: דהדקיס. כגרו כמסגר: לקסא מדס דין. כלומר לא שלם לו כל זכרו דהא כי מתפס האי גברא ממולי זה שנקטע רגלו (א) לא אגרא לשומר קישואין שקיל אלא דויל דוולג ושקיל אגרא יתירא ונמלא שכל ימי חליו אכד את זמא: א"כ. כי נקטעה ידו: אויל כשליחוסא ושקיל אגרא. יתירא ואיגלאי מילתא דלאו בר שימור קישואין: מדס דהין לא לקסא שככר נתן לו כו'. ולכשתרפא (א) אינו רחוי ללות וליוך בשליחות: קטע ידו. עדיין הוא רחוי (ב) לשומר קישואין הלכך שנת כל ימי חליו נותן לו שכר שימור קישואין: שיכר אם רגלו. וזכו אינו רחוי לשמור קישואין שצריך להלך כסבי הגנה: מירשו. אין רחוי לכלוס: קטע אם ידו ולא אמדוהו. ציה דין ולא אמדוהו למזיק מן לו כך וכך ריפוי כך וכך שנת לער ובושת ואחרי כן שיכר את רגלו קרס שיתרפא: חדא חדא אמדין. ואע"ג דכנוק לא נפקא לן מינה מידי דהא סוף סוף כל שעה הולכין ופוחתין את דמיו הלכך צין אומד כולה צין אומד כל אחד כפי עולמו מדה אחת היא: נפקא מינה למיסב ליה לער ובשם דכל אחד. אבל ריפוי לא שהרי לא נתרפא בימיים ושנת לא שהרי נותן לו דמי כל מה שהיה שזה מתמילה והרי הוא עבדו: שבת הפוחתהו מדמים. הכהו מכה שהוא צריך לשנות ממלכתו וסופו להיות שלם כשמתמילה ואין כאן אלא שנת אבל פוחתו עכשיו כדמים שאם היה צל לימכר עכשיו היו דמיו פוחתין מהו. מי מחייב אפחת דמיו דהשפא או לא: למסה. דשטריריט כלע"ז לשון זמא הגידין מקוס שהגידין זומתין (מחלין דף טו:): כיון דסופא לחזור לא יסיב ליה. דמי ידו: ולא עשה כגון חבורה. דאין עליו חיוב מיתה עד שיעשה בהם חבורה כאלו כן הנחנקין (פסחין דף פד:): חייב סגי ליה ויהיב ליה דמי כוליה כהדי הדדי או דלמא חרא חרא אמדין ויהיבין ליה נפקא מיניה דבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חרא וחדא נהי דנוק וריפוי ושבת דכל חרא וחדא לא יהיבין ליה דכיון דקא יהיב ליה דמי כוליה כמאן דקמליה דמי והא יהיב ליה דמי כוליה צער ובושת מיתה דכל חרא וחדא יהיב דהא הוה ליה צער ובושת ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חרא חרא בעי למיתב ליה או דלמא כיון דלא שלים יהיב ליה דמי כוליה דתיקו בעי רבה שבת הפוחתהו בדמים מהו היכי דמי כגון שהכהו על ידו וצמתהו ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה ולא מידי או דלמא השתא מיתה אפחתיה תא שמע ב"המכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה והחובל בחבירו ביום הכפורים חייב

אמדוהו וזיוס השלישי חרשו מי אמרינן דחשיב כאלו עשה הכל כפעם אחת ואומדין הכל כחד או דלמא כיון שהחבלות היו ציה אחר זה אומדין לכל אחת ריפוי ועבר ובושת שלה כפי עולמה וז"מ שאין עולה כ"כ כשאומדין הכל כחד כמו שעולה כשאומדין כל אחת כפי עולמה: שבת הפוחתהו בדמים מהו. כגון שהכה על ידו וזממה וסופה לחזור שמלגד שנתו שכלל יום ויום עד שיתרפא נפתחו דמיו שאין בני אדם נקליין להכיר כדו אם סופה לחזור ולא יכניסו עמלן כפקק לקטוהו ככריא וסולע בשמי ידו וסנויין שלל יתרפא עוד אכל כדכר הידוע שסופו לחזור מודה אפי שאין נותן לו אלא שנת שכלל יום ויום:

כגון